KMVET

5.6.2020 3/2020
25. vuosikerta
irtonumero 12,90 €

Vapaita lehmiä vapaassa kilpailussa

Nestemäisten maitotuotteiden kulutus on Suomessa laskenut tasaisesti koko 2000-luvun alun. Kun vuonna 2000 jokainen suomalainen kulutti keskimäärin 3,9 desilitraa nestemäistä maitoa päivässä, niin vuonna 2018 määrä oli enää 2,93.

Samaan aikaan erilaisten nestemäisten maitotuotteiden valikoima on laajentunut valtavasti.

Juustoportti toi jo useampi vuosi sitten markkinoille vapaan lehmän maidon ja on sen jälkeen vielä tiukentanut sen ehtoja, ja tuotantotavalle on nykyisin myös ulkopuolinen sertifioija. Valio puolestaan hämmensi markkinaa tuomalla syksyllä 2019 oman vapaan lehmän maitonsa markkinoille, mutta erilaisin tuotantoehdoin kuin Juustoportti. Myös Arlalla ja Lidlille pakkaavalla osuuskunta Maitomaalla on omat erikoismaitonsa.

Vapaassa markkinataloudessa kilpailu ja jopa jonkin asteinen kilpailijan matkiminen on täysin sallittua, mutta toivottavaa olisi, ettei sillä sekoiteta kuluttajia ja ennen kaikkea tuhota markkinoilta saatavaa lisäarvoa. Erikoismaidosta pitäisi aina saada parempaa hintaa, mutta ainakin kilpailijoiden mielestä Valion vapaan lehmän maito kyllästytti hetkessä markkinan ja mahdollinen lisäarvo katosi.

Asiassa ollaan nokiteltu kilpailijoita puolin ja toisin ja vaikkei kukaan sitä suoraan myönnä, niin taustalla ovat edelleen Valion niin sanottuun kivi-maitoon liittyvät riidat, rangaistukset ja korvaukset. Kilpailevien yritysten välit ovat edelleen tulehtuneet ja siksi on vaikea päästä yhteisiin ja yleisiin kriteereihin erilaisten termien käytöstä.

Toki selvää on, että Valio aiemmista kokemuksista viisastuneena välttää mahdollisimman paljon yhteistyötä kilpailijoiden kanssa, koska se yhtiönä edelleen on määräävässä markkina-asemassa. Pelko Kilpailuvirastoa kohtaan istuu Valiossa nykyisin varsin syvässä.

Useimmiten alan toimijoiden kannattaa kehittää yhteiset standardit ja se on toivottavaa tässäkin. Maidontuottajan tekemällä työllä saatua lisäarvoa ei pidä hukata yritysten välisellä kiistelyllä.

Korona iski jalostusketjuun

Suomalainen kotieläintalous on selviytynyt koronapandemiasta vielä suhteellisen hyvin. Tuottajahinnat ovat pysyneet ennallaan ja jalostava teollisuus on toiminut normaalisti.

Myös tuotteiden menekki on ollut lähes normaali, vaikka merkittävä asiakaskunta eli ruokapalvelut supistivat ostojaan merkittävästi.

Lihanjalostuksessa arvokkaimpien osien kysyntä on hiipunut ja niitä on jouduttu sekä pakastamaan että sekoittamaan halvempiin tuotteisiin. Toivottavasti tämäkin puoli normalisoituu, kun kesäkuun alussa ruokapalvelut ja erityisesti yksityiset ravintolat voivat avata oviaan.

Muualla maailmassa ja erityisesti Yhdysvalloissa on nähty jalostavan teollisuuden haavoittuvuus. Kun teurastamot joutuvat sulkemaan tai toimimaan vajaalla kapasiteetilla työvoimapulan takia, koko ketju menee sekaisin.

ASF lisäsi viime vuonna ja alkuvuodesta EU:n sianlihan vientiä Kiinaan ja sianlihan tuottajahinta nousi voimakkaasti muualla EU:ssa ja Suomessakin hieman. Korona taittoi hinnat kuitenkin alaspäin. Nyt Suomen sianlihan tuottajahinta (n. 175 euroa) on EU:n muiden Pohjoismaiden tasolla ja hieman parempi kuin isoissa sikamaissa Espanjassa, Ranskassa ja Saksassa. Hollannissa hinta tippui loppuvuoden 2019 190 eurosta toukokuun lopun 140 euroon. Nopeat muutokset ovat aina mahdollisia, mutta jos toimimme nyt oikein, on mahdollista vakauttaa Suomen hintataso EU:n parhaimmistoon. Sinne se kuuluu myös laadullisesti.

PENTTI TÖRMÄ
päätoimittaja

Tässä numerossa

Terveys ja hyvinvointi

6 Eläintaudeilla on omat superlevittäjänsä, joihin tepsivät tutut arkiset keinot
16 Näkökulmia eläintuotannon eettisyyteen
22 Terveydenhuollon tekijät -sarjassa: Maalaiseläinlääkäri näki kehityskaaren

Nautakarja

8 Vapaan lehmän maidosta tuli kilpailutekijä, jota kaikki haluavat
26 Lypsyrobotin mittausautomatiikka auttaa karjan terveyden seurannassa
30 Ripuli koettelee pikkuvasikan elimistöä, juttusarjan osa 2/3
34 Maitotilan tuotannon johtaminen on sarja arkisia asioita, jotka laitetaan kuntoon
42 Uteliaat ja eloisat maatiaislehmät tuovat iloa ja vaihtelua karjanhoitoon

Sika

18 Härkäpaputuotanto korvaa tuontisoijan palkitulla sikatilalla
25 Lihakseen vahingossa jäänyt rokotusneula on paha sialle ja ihmisille
46 ASF ja COVID-19 tekevät suurta tuhoa maailman sikatuotannossa
48 Suurten sikamaiden suuret lihatalot hallitsevat isoa osaa tuotannosta

Kolumnit

15 Yrittäjältä: Voi meitä!
41 Eläinlääkäriltä: Valkoposkihanhet vastaan maanviljelijät
51 Eläinten hyvinvointi: Hyvinvoinnin edistyminen auttaa moneen vitsaukseen

Vakiopalstat

5 Maailman tautitilanne
52 Euroopan maitokatsaus: COVID-19-pandemia ruhjoo maitomarkkinoita
54 Uutisia ja uutuuksia
56 Hintaseuranta
58 Tuotosseurannan tuloksia

Kannen kuva: Mauri Leivo